

М. М. Комариця

Нова зоря

«НОВА ЗОРЯ» – суспільно-політична католицька газета. Видавали від січня 1926 до вересня 1939 у Львові (спочатку щотижня, від 1928 – двічі на тиждень). Усього – 1267 чисел. Видавці – Комітет Укр. християн. організації (1926–30), Комітет Укр. катол. організації (1930–38), Товариство безженних священників ім. св. Йосафата у Станіславі (1938–39). Відп. ред. – Р. Гайдук (1926–32), П. Хитра (1932–38). Член редколегії: О. Назарук (факт. ред. 1928–39), С. Годований, І. Федешин (1938–39). Тиражували в друкарнях видавн. спілки «Діло», А. Гольдмана, НТШ, «Графія». Ред. представляла погляди т. зв. західників (єпископи Г. Хомишин, Й. Коциловський та ін.), які пропагували уніфікацію обряд. форм сх. і зх. гілок катол. Церкви, целібат серед греко-катол. духовенства, перехід на григоріан. календар, обстоювали ідею політ. лояльності до Польщі за умови надання українцям культур. автономії (т. зв. реальну політику). Натомість «візантиністи» (на чолі з митрополитами Андреем Шептицьким і Йосифом Сліпим) вважали сх. обряд нац. духов. спадком, а в політ. питаннях відстоювали державн. позиції. У публікаціях з історії Церкви Т. Галущинський, М. Каровець, І. Кревецький, С. Томашівський, Г. Хомишин висвітлювали походження й традиції відзначення християн. свят, історію реліг. пам'яток, життєписи видат. церк. діячів, принципи формування християн. світогляду, діяльність греко-катол. Церкви в контексті історії християнства, зокрема на теренах Київ. Русі. Низка статей присвяч. виникненню та поширенню в Галичині протестант. конфесій – баптистів, адвентистів, євангелістів, методистів, а також осередків масон. руху в Україні. Друкували папські енцикліки, пастир. листи Андрея Шептицького та Г. Хомишина, заяви, протести, меморіали щодо актуал. подій того часу. У рубриці «З церковно-релігійного життя» публікували хронікал. матеріали про діяльність греко-катол. Церкви в Галичині, урочисті заходи з нагоди ювілеїв видат. реліг. діячів, часто вміщували дописи та листи з регіонів. Ред. інформувала про новини в укр. громадах у США, Канаді, Бразилії тощо, про закриття церков, нищення ікон і переслідування священників у рад. Україні, стежила за долею галичан, які виїхали на Сх., особливу увагу звертала на взаємини з Апостол. Престолом у Ватикані. У статтях політ. тематики дискутувалися як теор. питання ролі Церкви в розбудові держави, взаємин між політикою і мораллю, так і актуал. події громад.-політ. життя Галичини в міжвоєн. період:

розвиток укр. політики, економіки й культури в умовах польс. окупації. Ред. полемізувала з часописами «Літературно-науковий вістник» («Вістник»), «Новий час», «Дзвони», «Назустріч» щодо шляхів розвитку укр. нац. ідеї, наголошуючи на пріоритетності християн. моралі. Серед резонанс. полем. матеріалів – публікація у кількох числах «Н. з.» стенограми дискусії «Чи мусить письменник мати світогляд?» (1935). У постій. рубриці «Література – Наука – Мистецтво» подавали істор., книго-, літературо- та мовознавчі статті, матеріали про театр, кіно- і фотомистецтво, рец. на нові книги укр. (іноді зарубіж.) письменників. Серед авторів – В. Заїкин, М. Каровець, Ю. Кміт, Т. Коструба, І. Кревецький, В. Миропільський, О. Назарук, І. Огієнко, М. Ріпецький, К. Чехович, О. Мох (під псевд. Арамис писав також літ. рец. на твори укр. письменників, зокрема Б.-І. Антонича, С. Гординського, Г. Журби, Н. Королеви, Б. Кравціва, Ю. Липи, А. Чайковського, та зарубіж. – К. Честертена, Дж. Папіні, С. Ундсет та ін.). Публікували й художні твори, зокрема «Роксолян» О. Назарука. У газеті проаналізовано роль преси у громад.-політ. житті, діяльність т-в «Рідна школа», «Просвіта», «Скала» у розвитку нац. шкільництва, акцентовано увагу на жін. русі в Галичині, участь укр. жінок у міжнар. конгресах («Жіноча сторінка», «Сторінка молоді»). Також інформували про політ. процеси на Буковині, Закарпатті й Лемківщині, у зарубіж. країнах, вміщували книгознавчі й бібліогр. матеріали, ювіл. дописи, некрологи, рекламу нових книжок. Рубрики: «Політичні вісти», «Новинки», «Огляд преси», «Нові видання», «Правничі справи», «З листів до редакції» та ін. Вид. ілюстроване світлинами, зокрема відомих реліг. і культур. діячів. Низку матеріалів конфісковано цензурою.

Рекомендована література

1. Мох О. Показчик змісту «Нової зорі»: Річник I–IX. Л., 1937;
2. Животко А. Історія української преси. Мюнхен, 1989–90;
3. Передирій В. Нова Зоря // Українські часописи Львова 1848–1939. Т. 3. Кн. 1: 1920–1928. Л., 2003;
4. Комариця М. Українська католицька критика: феномен 20–30-х років ХХ ст. Л., 2007.

Бібліографічний опис:

Нова зоря / М. М. Комариця // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-72327>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).